

Gezonder in groepen

Selectiepoort brengt rust in stal

Gerton van den Berg houdt zijn 130 melkkoeien in vijf lactatiegroepen.

Alle dieren krijgen hetzelfde TMR-rantsoen, alleen de porties verschillen.

Tekst en foto's: Jelle Feenstra

Loom loopt de pasgemolken koe naar de selectiepoort. Daar identificeert antenne 1 de koe, waardoor het hek naar productiegroep 2 zich alvast opent. Even verderop bevestigt antenne 2 dat de koe inderdaad naar productiegroep 2 moet. De poort blijft open en terwijl de koe verder wandelt, registreert de eerste antenne het volgende dier al. Wanneer de fotocellen signaleren dat koe 1 het selectiesysteem heeft verlaten, opent het toegangshek zich voor het volgende dier.

De dubbele koeherkenning is een kenmerk van Autoselect 5000, de selectiepoort van GEA Farm Technologies. De dubbele antenne zorgt voor een hogere betrouwbaarheid. Slechts bij hoge uitzondering komt een koe in de verkeerde groep terecht. "Als een dier tochtig is, wil het wel eens gebeuren dat ze het hek te snel af is, maar dat gebeurt zelden", bevestigt melkveehouder Gerton van den Berg.

De melkveehouder uit Wijhe werkt sinds 2007 met vier productiegroepen in een 2 x 2-rijige ligboxenstal en heeft die werkwijze

na de komst van een nieuwe melkstal in 2013 en 22 extra boxen uitgebreid met een vijfde groep. Hij combineert het werken in productiegroepen met het voeren van een TMR-rantsoen. De krachtvoerboxen verdwenen volledig uit de stal en dat bevalt hem erg goed.

Geen opdoenders

Van den Berg: "Het aanhoudende gerammel van brok en de onrust rondom krachtvoerboxen is verleden tijd. Bovendien krijgt de pens geen opdoenders meer van een grote hoeveelheid brok ineens. Alle koeien in de verschillende lactatiestadia krijgen nu hetzelfde gemengde rantsoen, alleen de hoeveelheid per groep verschilt."

De GEA-selectiepoort is speciaal ontwikkeld om grote groepen goed te kunnen selecteren en stelt melkveehouders in staat om koeien vijf verschillende richtingen op te sturen. Van den Berg werkt met twee basiselectiegroepen. Groep 1 is de groep van 0 tot 140 dagen. En groep 2 bestaat uit de koeien vanaf 190 dagen, de oudmelkte koeien dus.

Daarnaast heeft de melkveehouder ook een groep koeien van 140 tot 165 dagen gemaakt, zeg maar groep 1A. Deze groep loopt 's nachts met groep 2 mee en overdag met groep 1. Dan is er ook nog groep 2a: alle koeien van 165 tot 190 dagen. Daarmee gebeurt het omgekeerde: 's nachts bij groep 1 en overdag bij groep 2.

Van den Berg: "Zo probeer ik overbezetting te voorkomen en creër ik een meer geleidelijke overgang naar de oudmelkte koeien. Een andere reden is dat koeien overdag meer vreten. Dan kunnen de koeien van 140 tot 165 dagen overdag beter bij groep 1 lopen, omdat die een hoogwaardiger rantsoen krijgen dan groep 2. Deze oudmelkte koeien krijgen hetzelfde rantsoen als groep 1, maar niet dezelfde hoeveelheid: 60 in plaats van 100 procent."

Het winterrantsoen bestaat voor groep 1 – de koeien van 0 tot 140 dagen – uit 20 kilo kuil, 11 kilo perspulp, 4,5 kilo bierbostel, 2 kilo hooi, 100 gram mineralen, 100 gram FIR, 1,5 kilo soja, 1 kilo raapschroot, 2,85 kilo maïsmeel, 2,85 kilo geplette gerst en

Gerton van den Berg, Wijhe

Gerton van den Berg – hier met dochter Iris, zijn vrouw Irene en zijn vader Cor – melkt in Wijhe 130 melkkoeien. Na de komst van een nieuwe melkstal in 2013 houdt hij zijn dieren in vijf verschillende productiegroepen. Die groepen krijgen allemaal hetzelfde gemengde rantsoen te vreten. Alleen de hoeveelheid verschilt. De gemiddelde melkproductie ligt op 8.000 liter per koe.

Overzicht van de productiegroepen. Links groep 2, rechtsvoor groep 1, rechts-midden de selectieruimte en rechtsachterin de groep nieuwmelke koeien.

De Keenan Mech-Fiber 360 zorgt ervoor dat de structuur van het veer behouden blijft. Dat komt de penswerking ten goede.

“Eén man moet al het werk kunnen doen”

10 kilo water. Productiegroep 2, de oud-melke koeien, krijgt ook 20 kilo kuil, maar van alle overige rantsoenbestanddelen slechts 60 procent van de hoeveelheid die groep 1 naar binnen werkt.

Na de komst van een nieuwe melkstal en 22 extra boxen in 2013 kwam er nog een vijfde selectiegroep bij: koeien van 0 tot 60 dagen. Deze groep houdt de melkveehouder apart van de rest om reden van extra aandacht, rust en ruimte. Deze dieren krijgen dezelfde hoeveelheid voer als groep 1. Tot slot zijn er de separatiekoeien, die via de selectiepoort naar de separatuiruimte worden gestuurd.

Wachtruimte

De groepen gaan 's zomers na het ochtendmelken als één koppel het weiland in. Na het weiden komen ze voor melkertijd weer bijeen in de wachtruimte. Na het melken lopen ze door de selectiepoort, waar ze vervolgens één voor één naar de juiste groep worden gestuurd. 's Winters blijven de koeien op stal en worden ze na elk melkmaal geselecteerd.

Een goede planning is het halve werk. “Een goede selectie levert meer tijdwinst op dan

de laatste paar extra standen in de melkstral”, zegt Van den Berg. Meteen na het afkalven, op dag 0, voert de melkveehouder de routing voor de hele lactatie van de betreffende koe in het managementprogramma Uniform in. Dit managementprogramma is gekoppeld aan het managementprogramma Dairyplan van GEA. Dairyplan selecteert op diverse zaken en bestuurt de selectiepoort, die vervolgens precies weet dat er op dag 1, op dag 60, op dag 140, op dag 165 en op dag 190 andere hekje's geopend moeten worden.

Ook zaken als inseminaties, dierziektes en medicijnregistratie komen in het managementprogramma, zodat de selectiepoort weet wat de routing moet worden. Verder staat in Dairyplan al vast dat een koe op honderd dagen na afkalven op maandagochtend moet worden gesepareerd om de kluwen te bekappen. “Ik hoef ze niet uit de stal te halen en weet zo zeker dat ik ze allemaal op een vast tijdstip door de vingers krijg. Dat scheelt een hoop tijd.”

Eigenlijk was het toeval dat de Overijsselse melkveehouder voor de selectiepoort bij GEA uitkwam. Tot 2013 werkte hij met een driewegeselectiepoort van DeLaval. Maar bij

de bouw van een nieuwe melkstal kwam hij vanwege de degelijkheid en de lage investerings- en onderhoudskosten uit op een 2 x 22 stands 90 graden swingover melkstal van GEA. Zodoende kwam er ook een selectiepoort van GEA. Van den Berg betaalde voor de selectiepoort zo'n 10.000 euro. De bouw van de nieuwe melkstal, 22 boxen, drie strohokken, 300 kuub mestopslag en selectiepoort samen vergden inclusief het grondwerk een investering van 250.000 euro.

Nauwelijks oponthoud

De melkveehouder is uitermate tevreden over zijn keuzes. “Ik vind dat één man al het werk moet kunnen doen. Met de swingover, een strakke routeplanning en een goed werkende selectiepoort heb je nauwelijks nog oponthoud. De koeien krijgen een gezond en gelijkmatig rantsoen zonder wisselingen en dat werpt vruchten af. Pensverzuring en slijpende melkziekte komen nog maar zelden voor.” ^{VI}